

1942

PITTSBURGH, PA. JULY 17, 1942

Eckhardt lemondása

Irta: VASVÁRY ÖDÖN

Az a hír, hogy Eckhardt Tibor lemondott az általa vezetett magyar függetlenségi mozgalom elnökségéről, valószínűleg csak kevés amerikai magyart lepett meg. Azok a magyarok, akiket érdekelt a mozgalom, már hosszú hónapok, sőt: majdnem a pittsburghi gyűlés óta csak azt látták, hogy megint van egy mozgalom, amelyik nem mozog, annyira nem, hogy lassan el is merül a közömbösség ingoványában. A pittsburghi gyűlésen megalakított "körzetek" közül egyetlen egy sem tartotta érdemesnek még csak azt sem, hogy kezdjen valamit, pedig mindegyiknek volt egy néhány tagja, köztük olyan emberek, akik azelőtt aktív részt vettek a mozgalomban.

Hogy mi volt az oka ennek az azonnali elszintelenedésnek, azt kívülálló embereknek csak találgatni lehet.

A főok valószínűleg Pearl Harbor volt, az a tény, hogy az Egyesült Államok háborúba kényszerült lépni Japán galád támadása miatt. A pittsburghi gyűlés, amelynek az lett volna a feladata, hogy általánossá tegye az Eckhardt mozgalmat, vagy tíz nappal Pearl Harbor előtt folyt le. Nem csoda, ha a december 7-iki és az azt követő események, a maguk kegyetlen realitásával annyira lenyűgözték a lelkeket, hogy a magunk közvetlen életétől távol álló mozgalom már akkor sem verhetett nagyobb hullámokat.

Jött Magyarország hadüzenete is az Egyesült Államoknak, amelyet egy nappal előzött meg a State Departmentnek szerencsétlen, kétféleképen is magyarázható nyilatkozata a "szabad" mozgalmak ügyében. En magam, akit tudtom és beleegyezésem nélkül beválasztottak a washingtoni "körzet" leendő munkásai közé, ennek a kormánynyilatkozatnak alapján bejelentettem a független mozgalom elnökének, hogy a megbízatást nem vállalhatom, mert kormányom óhaját tiszteletben akarom tartani.

Ugy látszik, a "körzetek" többi megválasztott emberei is hasonlóképpen cselekedtek, mert egyetlen egy vidékről sem jött mozgolódási hír.

Maga Eckhardt hallgatott s csak pár héttel ezelőtt indult el újra, látszólag azért, hogy újra felvegye a kapcsolatot az egyes nagyobb magyar telepek vezetőivel.

Ha közben megkérdeztek valakit, hogy a mozgalom hogyan áll, senki sem tudott felvilágosítást adni. Az ilyen, amugy is gyér kérdések is mindig ritkábbak lettek s végre ugylátszott, hogy nemcsak tudomásul vette, hanem bele is nyugodott mindeki, hogy a mozgalom egyszerűen elaludt, megszűnt.

Amerikai magyar életünkben az ilyesmi, sajnos, nem szokatlan jelenség s így ez a hiedelem egyáltalában semmi meg-rázkódtatást sem okozott. Az utolsó három évtized története meglehetősen gazdag hasonló példákban. Talán a higgadt tudomásvételt ez a tudat is megkönnyítette.

Amikor ezeket íróm, még csak az a pár soros közlemény van előttem, amely bejelenti Eckhardt lemondását. A szűkszavu közlemény természetesen keveset mond. Annnyit látunk belőle, hogy a mozgalom vezetői között nem volt tulságosan erős az összhang, ami — és ez joggal feltehető — bénítólag kellett hogy hasson magára a mozgalomra is. Az amerikai magyarság is megérezhetett ilyesmit a furcsa mozdulatlanság és gyanus elcsön-desedés alapján és ez a sejtelem, hogy maguk a vezetők sin-csenek egy akaraton, természetesen nem segített ébren tartani az amugy is lanyha érdeklődést.

Hallok megjegyzéseket, amelyek szerint maga a State Department, ahol Eckhardtnak jó összeköttetései vannak, arra kérte Eckhardtot, hogy maradjon csendben s ne fejtse ki nagyobb aktivitást. Ez lehetséges, de viszont ki magyarázza meg akkor azt a tényt, hogy az ellenmozgalom hasonló utasítást vagy célzást nem kapott? Ez az ellenmozgalom, amelyről mindenki tud, dacára annak, hogy igazi gyökere nincs az amerikai magyarság körében, ugyanezen idő alatt zavartalanul fejthetse ki a legszélesebb körü tevékenységet. Gyűlést gyűlés után tartottak és tartanak, külön lapot adnak ki és vezetőik közül soha senki nem mondja azt, hogy az amerikai kormánykörök csön-desebb munkára, nehézkesebb mozgásra intenék őket.

Erre a kérdésre nem könnyű válaszolni. Mindennapi ésszel azt gondolná az ember, hogyha az amerikai kormány százper-centes erkölcsi támogatást ad egy mozgalomnak, amely a demokráciának van hivatva segíteni, akkor annál szivesebben veszi, minél elevenebb és eredményesebb az a mozgalom s minél szélesebb emberrétegeket nyer meg. Ezzel szemben egyesek komolyan állítják, hogy a hangfogót egyenesen az amerikai kormány felkérésére tették a mozgalomra. Amikor a mozgalom

1941 januárjában elindult, (még akkor Eckhardt nélkül), azt hallottuk, hogy annak elindítására maga a kormány kérte az amerikai magyarság vezetőit. Mikor azután megvolt, akkor megint a kormány tette volna rá a hangfogót.

Az ilyesmit meglehetősen nehéz megérteni. Én magam, mint egyszerű amerikai magyar, töröm a fejemet, hogy megértsem, de a dolog nem megy. A megértési lehetőségek annyira túlhaladják a mindennapi emberek "kapiskálási" képességeit, hogy a legtöbben meg se próbálkoznak vele. És azért hagyták, minden különösebb háborgás vagy nyugtalankodás nélkül köddé válni, párává foszlani, vagy röviden: elaludni a mozgalmat. Tulságosan magasán volt a fejük fölött és körvonalai tulságosan elmosódtak.

Az amerikai magyarságot tehát ne okolja senki. Meghalunk akkor is, ha sokan vannak, akik kétségbeesett akarattal és reménykedéssel próbálnak megtartani az életnek bennünket. Hogy ne halna meg, akiért senki sem reszket, akiért senki sem imádkozik?

A lemondás bejelentése nem mondja meg, hogy milyen sorsot szánnak a mozgalomnak, kik lesznek azok, akik új életet próbálnak önteni bele? Ha csak névcseréről lesz szó, félek, hogy éppen úgy álló víz lesz belőle, mint eddig volt.

Nem tudom, hogy a mozgalom vezetőinek továbbra is az-e a terve, hogy megnyerjék az amerikai magyarságot? Hogy ez a megnyerés eddig nem sikerült, az kétségtelen. Bizonyos az is, hogy a jövőben még nehezebb lesz ez a feladat s nem tudom, lehet-e egyáltalában reményt táplálni a siker felől?

Nem volna okosabb egyszerűen egy bizottságot létesíteni, amely végezné a munkát, anélkül, hogy számítana az amerikai magyar tömegek lelkesedésére vagy aktív támogatására? Ez a munka semmivel sem lenne exclusivabb és a tömegektől távolabb, mint az eddigi volt. És talán kevesebb csalódást hozna.

Az elmondottak nem azt jelentik, mintha nem tartanám szükségesnek, hogy az amerikai magyarság érdeklődjék az olyan küzdelem iránt, amelynek célja a nácizmus elleni igazi és megalkuvást nem ismerő harc. Erre igen is nagy szükség van, ma sokkal inkább, mint azelőtt bármikor. A mai helyzetben azonban az a legaggasztóbb, hogy az elmúlt kritikus hónapok alatt nem ezt a harcot kaptuk a mozgalomtól s belenyugodtunk, hogy ami a magyar nemzet küzdelmét illeti, azt egy pár újságcikkkel is el lehet intézni.

Bárki lesz az új vezér, rendkívül nehéz munkára vállalkozik.